

**ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)**



ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор філії «Поліський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

(посада керівника філії)

Сергій ЧУПРИНА

(підпис)

(власне ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

« 03 » 03 20 25 р.

**ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)**

Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

на 2025 рік

Висоцьк - 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво	4
2. Цілі ведення господарства	14
3. Характеристика лісових ресурсів	15
4. Екологічні цінності	25
5. Природоохоронні заходи	32
6. План господарських заходів	44
7. Моніторинг лісів	48
8. Соціальні аспекти	52

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких – невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

СТИСЛА ХАРАКТЕРИСТИКА НАДЛІСНИЦТВА

Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване в північній частині Рівненської області на території Дубровицького і Зарічненського адміністративних районів.

Поштова адреса вул.Містечкова,31; с.Висоцьк; Сарненський р-н; Рівненської області; 34111

Електронна адреса,dpvllis@gmail.com

Нинішнє лісовпорядкування проведено за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками площа лісовпорядкування становила 90718,1 га.

Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2020 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2024	в т.ч. площа земель на яку отримано державні акти	Кількість	
				лісництв	Майстерських ділянок
90718,1	-	90718,1	89538,2078	14	47

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів

насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірjuвальної і перелікової таксації використовувалися таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР агентства від 27.12.2011).

Поділ лісів на категорії

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом	20998,5	23,1
Рекреаційно-оздоровчі ліси - разом	808,9	0,1
Захисні ліси – разом	7802,2	8,6
Експлуатаційні ліси	61108,5	67,4
Всього по лісгоспу:	90718,1	100

Господарські частини, господарства та господарські секції

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок поділу лісів державного підприємства на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Категорії лісів
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення
у тому числі:
Національні природні парки:
- заповідна зона
- зона регульованої рекреації
- господарська зона
Регіональні ландшафтні парки:
-господарська зона
Заповідні лісові урочища
Пам'ятки природи
Заказники
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати
Рекреаційно-оздоровчі ліси
у тому числі:
Лісопаркова частина лісів зелених зон
Лісогосподарська частина лісів зелених зон

Ліси у межах населених пунктів
Захисні ліси
у тому числі:
Ліси уздовж смуг відведення залізниць
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм та інші
Інші захисні ліси
Експлуатаційні ліси

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: заповідні лісові урочища, заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесена лісопаркова частина лісів зеленої зони.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з особливим режимом користування віднесені протиерозійні ліси.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів.

В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по лісгоспу. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (Висоцький та Зарічненський лісгосп).

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників

Основні показники лісового фонду

(за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)

№ П	Показники	Одиниці виміру	Загальні обсяги	
			<u>ДП “Висоцький лісгосп”</u>	<u>ДП “Зарічненський лісгосп”</u>
1	Загальна площа земель лісового фонду	га	36131,5	54586,6
2	Вкриті лісовою рослинністю землі	га	30833,4	46996,6
3	Загальний запас деревостанів	тис. м ³	4959,65	8880,41
	3.1 В т.ч. площа і запас за природним складом		30833,4/4959,65	46996,6/8880,41
	Хвойні насадження	га/тис. м ³	22505,2/3988,51	27679,8/5,743,56
	Твердолистяні насадження	га/тис. м ³	699,1/116,57	1788,8/342,65
	М'яколистяні насадження	га/тис. м ³	7609,9/851,87	17511,5/2793,16
	Інші деревні породи	га/тис. м ³	6,2/0,9	16,5/1,04
	3.2 В т.ч. площа і запас за віковою структурою		30833,4/4959,65	46996,6/8880,41
	Молодняки	га/тис. м ³	7579,1/1220,07	9652,8/1820,48
	Середньовікові насадження	га/тис. м ³	13678,8/20202,08	23746,4/4484,61
	Пристигаючі насадження	га/тис. м ³	6607,0/1061,36	9484,1/1793,84
	Стигли та перестійні насадження	га/тис. м ³	2968,5/476,13	4112,9/781,48
4	Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель	м ³	161	189
5	Середня зміна запасу на 1 га	м ³	3,2	3,4

6	Площа природно-заповідного фонду	га	3428,4	17570,1
---	----------------------------------	----	--------	---------

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по філії. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремій книзі проекту.

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить низька частка не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок 7,9% та висока питома вага лісових земель 94,1 % , поліпшення середніх таксаційних показників .

За минулий ревізійний період питома вага сосни звичайної і дуба високостовбурного зменшилась на 3,3%. Незначна частина – 4,8% площі 2252,3 га низькобонітетних (5 і нижче класів бонітету) насаджень вказує на оптимальні умови місцезростання та раціональне ведення лісового господарства.

Збільшення питомої ваги лісових земель на 1,5% пояснюється, в основному, заростанням лісом боліт та сільськогосподарських угідь.

Площа основних груп порід вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за групами віку (табл. 3.3.3) за між ревізійний період змінилась в результаті природного росту насаджень і лісогосподарської діяльності та зміною площі лісгоспу.

Насадження з повнотою 0,3-0,4 (табл. 3.3.5) займають площу 1284,6 га. Їхня наявність зумовлена такими факторами, як зростання в умовах надмірного зволоження, а також наявністю осередків хвороб лісу.

Діагностична характеристика типів лісу викладена в Основних положеннях організації і розвитку лісового господарства Рівненської області.

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за типами лісу наведений в таблиці 3.3.7. Насадження з панівними породами, що не відповідають типам лісу, займають площу 2946,7 га, або 6,3% вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок.

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального. Фактична частка молодняків та стиглих насаджень є менша від оптимальних показників при переважанні середньовікових та пристигаючих.

В результаті змін, що стались за ревізійний період, площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок збільшилась на 13365,3 га або 39,7%, загальний запас зріс на 2693,68 тис.м³, або 43,5% (табл. 3.3.2).

Основною причиною зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є приєднання до складу лісгоспу в 2015 році лісів ДП СЛАП «Зарічненський держспецлісгосп», та у 2019 році ДП СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп».

Площа і запас стиглих деревостанів у порівнянні з даними минулого лісовпорядкування збільшились відповідно на 1061,3 га і 247,51 тис. м³, або 55,6 % і 68,2 %, в тому числі експлуатаційного фонду відповідно на 1115,1 га і 258,94 тис. м³, або 69,6 % і 84,3 % (табл. 5.1.1). Основними причинами зміни площі і запасу стиглих насаджень є зміна у віковій структурі насаджень і приєднання лісових земель від ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп».

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на не вкритих лісовою рослинністю лісових земель, так і під наметом лісу в регіоні вивчені достатньо.

Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу такі:

- в суборах природне поновлення на зрубках сосни проходить успішно, але не завжди цінними деревними породами, а в основному другорядними;
- відновлення зрубів м'яколистяних порід проходить також успішно, але не бажаними породами;
- успішне природне поновлення без зміни порід проходить у вільхових насадженнях в лісорослинних умовах С₄₋₅.

Отже, в умовах лісгоспу лісовідновлення повинно проводитись штучним способом із збереженням підросту корінних порід.

Екологічний стан лісів

Стан і динаміка лісового фонду дають можливість в цілому оцінити екологічний стан лісів лісгоспу на рік лісовпорядкування. Усі види господарської діяльності велися згідно чинних нормативних актів. Вони були направлені на підвищення якісного стану і продуктивності лісів, збереження і підвищення їх захисних властивостей. Негативного впливу на навколишнє середовище господарська діяльність не спричинила.

Окремі частини і ділянки лісового фонду зазнають шкідливого впливу від надмірних рекреаційних навантажень і надмірної кількості диких тварин (табл.3.4.1), внаслідок чого відбувається повне або часткове всихання, сповільнений ріст і ослаблення деревостанів, сильне пошкодження окремих дерев, погіршення загального санітарного стану лісового фонду.

Територія лісгоспу на 100 % знаходиться в зоні радіаційного забруднення (табл. 3.4.1). Найбільша її частина приходить на 3 зону. Площа лісів, де обмежена (заборонена) господарська діяльність складає 251,0 га.

Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за зонами радіаційного

забруднення станом на 01.01.2020 р.

Зона, підзона	Щільність радіоактивного забруднення, Кі/км ²	Площа, га	Номери кварталів
Висоцьке лісництво			

Зона 3	<1.0	1176,0	1-4, 6-8, 12, 13, 16, 17, 19, 21, 22
Зона 3 підзона а	1.1 – 2.0	3795,4	5, 9, 10, 14, 15, 19, 20, 23-29, 31, 11, 48, 50, 51, 53, 54, 56, 59, 69, 71-77, 80, 81
Зона 3 підзона б	2.1 – 5.0	3787,1	30, 32-47, 49, 52, 55, 57, 58, 60-68, 70, 78, 79, 82-84
Разом		8758,5	
Людинське лісництво			
Зона 3	<1.0	1802,5	1-4, 7, 14-17, 21-26, 28, 31, 36, 37, 43, 44, 52
Зона 3 підзона а	1.1 - 2.0	2708,9	5, 6, 8, 9, 18-20, 27, 29, 30, 32-35, 38-42, 45-48, 51, 54-57, 61-64, 67
Зона 3 підзона б	2.1 – 5.0	1197,0	10, 11-13, 49, 50, 53, 58-60, 65, 66
Разом		5708,4	
Золотинське лісництво			
Зона 3	<1.0	4055,8	1-3, 10-44, 46, 48, 49-51, 59-61
Зона 3 підзона а	1.1 - 2.0	1575,0	4-9, 45, 47, 52, 59, 62-67
Разом		5630,8	
Жаденське лісництво			
Зона 3	<1.0	1725,5	7, 8, 11-18, 20-23, 29-31
Зона 3 підзона а	1.1 - 2.0	3071,5	1-3, 5, 6, 9, 10, 19, 24-28, 32-49
Зона 3 підзона б	2.1 – 5.0	104,0	4
Разом		4901,0	
Миляцьке лісництво			
Зона 3 підзона а	1.1 – 2.0	4349,0	1-29, 32-45
Зона 3 підзона б	2.1 - 5.0	814,0	30, 31, 46-50
Разом		5163,0	
Більське лісництво			
Зона 3 підзона а	1.1 – 2.0	1729,0	18-20, 24-27, 29-34
Зона 3 підзона б	2.1 - 5.0	3989,8	1-17, 21-23, 28, 35-40, 42-51

Зона 2	5.1 – 7.0	146,0	41
підзона а			

Зона 2	7.1 – 10.0	105,0	2
підзона б			
Разом		5969,8	

Усього по лісгоспу 36131,5

у тому числі:

зона 2	146,0
підзона а	
зона 2	105,0
підзона б	
зона 3	8759,8
зона 3	17228,8
підзона а	
зона 3	9891,9
підзона б	

Олександрівське лісництво			
3А	1.01 - 2.00	2305.6	11 18 19 24 25 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 42 43 44 45 46
3Б	2.01 - 5.00	2421.1	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 16 17 20 21 22 23 26 47 48 49 50
Разом		4726.7	
Вичівське лісництво			
3А	1.01 - 2.00	4826.6	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 30 31 32 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56
3Б	2.01 - 5.00	216.0	57 58
1	15.01 і більше	333.0	29 33 34
Разом		5375.6	
Дібрівське лісництво			
3А	1.01 - 2.00	3467.5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37
3Б	2.01 - 5.00	892.5	38 39 40 41 42 43 44 45
Разом		4360.0	
Локницьке лісництво			
3А	1.01 - 2.00	6905.9	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 19 20 23 24 25 26 27 28 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 49 50 51 52 53 54 55 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 76 77

3Б	2.01 - 5.00	2996.3	18 21 22 29 30 48 56 57 68 69 70 71 72 73 74 75 78 79 80 81 82 83 84 85 86
Разом		9902.2	
Мутвицьке лісництво			
3А	1.01 - 2.00	2639.6	14 15 16 17 18 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 48 49 51
3Б	2.01 - 5.00	5391.0	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 19 20 21 22 23 24 25 26 47 50 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74
Разом		8030,6	
Острівське лісництво			
3А	1.01 - 2.00	3866.0	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 16 18 19 20 21 23 24 25 26 28 29 35 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
3Б	2.01 - 5.00	663.0	15 17 22 27 30 31 33 34
1	15.01 і більше	226.0	32 36
		4755.0	
Річицьке лісництво			
3А	1.01 - 2.00	3251.9	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 38 40 41
3Б	2.01 - 5.00	2978.8	45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68
2В	10.01 - 15.00	532.0	42 43 44
		6762.7	
Сварицевицьке лісництво			
3А	1.01 - 2.00	2142.3	6 7 8 9 12 13 14 23 24 25 29 30 31 34 40 42 43 44 45
		2142.3	

Усього

46055.1

тому числі за щільністю
забруднення:

3А	1.01 - 2.00	29405.4
3Б	2.01 - 5.00	15558.7
2В	10.01 - 15.00	532.0
1	15.01 і більше	559.0

В зоні 2 підзоні а освітлення і прочищення проводиться в чистих насадженнях з повнотою 1.0, змішаних – 0.9-1.0, використання деревини на паливо забороняється. В зоні 2 підзоні а і б під час рубок головного користування прорідження і вибіркового санітарних рубках забороняється використання деревини на паливо і технологічну тріску. Крім того, в зоні 2а прорідження

можна проводити тільки в чистих насадженнях з повнотою 1.0, в змішаних – 0.9-1.0, а вибіркові санітарні рубки – проводити лише при наявності сухостою $20\text{м}^3/\text{га}$ і більше.

Заготівлю березового соку дозволяється тільки у разі проведення дозиметричного контролю продукції, сировини.

В зоні 3 підзоні а заготівлю лікарських рослин, а саме: спориша, кропиви собачої, фіалки, конвалії, чебрецю, цміну піщаного; заготівлю ягід: журавлини і чорниці дозволяється також після проведення дозиметричного контролю.

З ряду причин протягом ревізійного періоду загинули деревостани на загальній площі 108,7 га (табл.3.4.2). Це переважно насадження сосни звичайної.

Основні причини загибелі – пошкодження вершинним короїдом і лісовими пожежами.

ЦІЛІ І ЗАДАЧІ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА І ЛІСОКОРИСТУВАННЯ

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
 - ефективного використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
 - удосконалення економічно-фінансового стану підприємства;
 - забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
 - нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
 - розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури підприємства, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності підприємства;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні

результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства підприємства.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Головне користування лісом

Порівняно з попереднім лісовпорядкуванням площа лісів, виключених з розрахунку рубок головного користування, збільшилася на 1810,7 га або на 7,4 % ДП “Висоцький лісгосп” та на 7465,3 га, або 71,7 % ДП “Зарічненський лісгосп”

В процесі лісовпорядкування, на основі звітних даних підприємства було проведено аналіз виходу ліквідної та ділової деревини (фактичний вихід), від рубок головного користування за останні два роки. Запроектований вихід ліквідної та ділової деревини було прийнято з врахуванням товарної структури деревостанів та досягнутих підприємством показників.

Запроектований вихід ліквідної деревини близький до фактичного (табл. 5.1.2), по госпсекціях: сосновій, березовій та вільховій.

Значні розходження по виходу ділової деревини по грабовій, березовій та вільховій госпсекціях між даними лісгоспу і лісовпорядкуванням пояснюються фактичним станом деревостанів.

Товаризація лісосічного фонду виконана спеціальною комп’ютерною програмою згідно «Нормативів товарності деревостанів основних лісоутворювальних порід України», Київ -2004, затверджених Держкомлісгоспом України 22.10.04 р. Товарна структура лісосічного фонду наведена в таблиці 5.1.6.

На ревізійний період лісовпорядкуванням проектується суцільний спосіб рубки у відповідності з «Правилами рубок головного користування України», К., 2010.

Розрахунок обсягу рубок головного користування на ревізійний період, виконаний відповідно до «Методики визначення розрахункової лісосіки», погодженої Міністерством екології та природних ресурсів України від 11.08.2000 р. та затвердженої наказом Держкомлісгоспу України від 14.09.2000 р. № 105.

Щорічні обсяги рубок головного користування проектується згідно наказу про затвердження розрахункової лісосіки для постійного лісокористувача Рівненської області на 2021-2029 роки №402 від 07.06.2023р.-філії “Висоцьке лісове господарство”

	Розрахункова лісосіка, м3
Всього по лісгоспу	72990
Хвойне господарство, всього	49750
<i>соснова госпсекція</i>	49190

<i>ялинова госпсекція</i>	560
Твердолистяне господарство, всього	2850
<i>дубова госпсекція</i>	2010
<i>грабова госпсекція</i>	840
М"яколистяне господарство, всього	20390
<i>березова госпсекція</i>	8650
<i>вільхова госпсекція</i>	1250
<i>осикова госпсекція</i>	10490

Заготівля деревини та її вивезення на 2025 рік планується у повній відповідності з розрахунковою лісосікою.

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Враховуючи наявність доріг лісогосподарського призначення, придатних для вивезення деревини на значній частині території лісгоспу, планується рівномірне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою

відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Рубки формування та оздоровлення лісів

Рубки догляду за лісом

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла обсяги рубок догляду, запроектовані лісовпорядкуванням.

Неповне охоплення рубками догляду насаджень пояснюється не призначенням освітлень і прочищень в чистих насадженнях берези, осики, вільхи та сосни в сухих лісорослинних умовах. В насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, рубки догляду також не проектувались, окрім змішаних соснових насаджень.

План рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів, пов'язаних та не пов'язаних з веденням лісового господарства по Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» на 2025 рік

(форма 01-ЛГ план)

Показники	Всього куб.м	у тому числі:		
		3 місяці	6 місяців	9 місяців
1	2	3	4	5
Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи пов'язані та не пов'язані з веденням лісового господарства, усього, площа га (1+2+3)	2023	256	1057	1563
загальна маса	58550	13412	28995	44397
ліквід	47666	11917	23833	35750
ділова	26050	6513	13025	19538
дрова	21616	5404	10808	16212
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	650	50	270	540
загальна маса	10420	1450	4730	8470
ліквід	6150	1150	2980	4990
ділова	2300	500	1220	1950
дрова	3850	650	1760	3040
з них а) освітлення, площа - га	130	0	60	130
загальна маса	420	0	180	420
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0

дрова	0	0	0	0
б) прочищення, площа - га	220	0	70	170
загальна маса	2200	0	700	1700
ліквід	50	0	10	40
ділова	0	0	0	0
дрова	50	0	10	40
в) проріджування, площа - га	200	25	85	155
загальна маса	3800	450	1650	2950
ліквід	3100	400	1320	2400
ділова	400	50	170	300
дрова	2700	350	1150	2100
г) прохідні рубки, площа - га	100	25	55	85
загальна маса	4000	1000	2200	3400
ліквід	3000	750	1650	2550
ділова	1900	450	1050	1650
дрова	1100	300	600	900
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)	1373	206	787	1023
загальна маса	48130	11962	24265	35927
ліквід	41516	10767	20853	30760
ділова	23750	6013	11805	17588
дрова	17766	4754	9048	13172
а) Санітарні рубки всього, площа - га	1373	206	787	1023
загальна маса	48130	11962	24265	35927
ліквід	41516	10767	20853	30760
ділова	23750	6013	11805	17588
дрова	17766	4754	9048	13172
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	1319	200	770	985
загальна маса	39630	10950	21390	29940
ліквід	34648	9807	18224	25952
ділова	20370	5551	10450	15171
дрова	14278	4256	7774	10781
- суцільні санітарні рубки, площа - га	54	6	17	38
загальна маса	8500	1012	2875	5987
ліквід	6868	960	2629	4808
ділова	3380	462	1355	2417
дрова	3488	498	1274	2391

3. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова				

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого сприяння в задоволенні рекреаційних потреб громадян, збереженню флори і фауни та забезпечення протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового розміщення дерев і створення необхідних типів ландшафтів.

Санітарні рубки і ліквідація захаращеності

Лісовпорядкуванням виявлено в насадженнях 48.46 тис. м³ сухостою на площі 5364 га.

Причини утворення сухостійної деревини і захаращеності є природний відпад, пошкодження хворобами і шкідниками лісу.

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроектовано проведення суцільних і вибіркового санітарних рубок.

Суцільні санітарні рубки запроектовано в загиблих насадженнях – 168,6 га (стовбурний запас 14,5 тис. м³).

Термін проведення запроектованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено один рік, вибіркового санітарних рубок – 3 роки.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Друга лісовпорядна нарада прийняла запроектовані обсяги суцільних і вибіркового санітарних рубок.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів

Виявлений фонд реконструкції, його характеристика, «Реконструкція насаджень».

Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів лісовпорядкуванням не проєктуються.

Інші заходи з формування і оздоровлення лісів

Поодинокі дерева проєктуються до рубки під час проведення рубок догляду, рубок головного користування та санітарних рубок.

Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства лісовпорядкуванням не проєктуються.

Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проєктується здійснювати шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду, а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводити шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті наступні: для сосни звичайної - 6 років, дуба звичайного - 7 років, ялини європейської - 5 років.

Створення лісових культур передбачається в наступні загиблих насадженнях, рідколіссях - 10 років, на лісосіках суцільних санітарних рубок - в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесе рослинністю лісових ділянок (галявини, пустирі)

Термін заліснення встановлюється 5 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 2 роки.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і згідно технологічних схем, приведених в додатках до та природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід, тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за

лісорослинними зонами» ухвалені секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроектованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами.

Протягом перших 4-х років за лісовими культурами кратного догляду за схемою 4-3-2-1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесо́ва сіянцями дворічного віку.

Реконструкція насаджень

Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних дерево-станів лісовпорядкуванням не проектуються.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

Надлісництво побічним користуванням протягом ревізійного періоду не займалась. Промислова заготівля ягід, грибів, лікарської та технічної сировини проводиться приватними підприємцями по лісових квитках лісгоспу.

Пасовища використовуються для випасу худоби місцевого населення та лісової охорони.

Потреби лісового господарства в сіножатях і орних землях для потреб лісгоспу задовольняються повністю.

Характеристика шляхів транспорту

Район розташування лісгоспу характеризується достатньо розвинутою мережею шляхів транспорту загального користування.

Основними транспортними магістралями в зоні діяльності лісгоспу є:

вузькоколійна залізниця Зарічне – Антонівка, яка проходить через масиви Мутвицького, Локницького, Острівського лісництв загальною протяжністю в зоні діяльності лісгоспу 50 км. Регіональна дорога Р-76 КПП «Прикладники» – Зарічне – Дубровиця, територіальна дорога Т-18-08 Зарічне – Борове – Стара Рафалівка – Полиці, республіканського значення Староконстантинів-Рівне-Городище (Білорусь) -18 км, дороги територіального значення: Переброди-Дубровиця-Володимирець-Суховоля – 40 км, Удрицьк - Жадень – 6,6 км, Дубровиця -Зарічне - 12,0 км; залізниця Рівне-Сарни-Речиця – 19 км.

Протяжність лісогосподарських доріг на території лісгоспу складає 640 км із них з твердим покриттям 255 км. Загальна протяжність шляхів транспорту за нормативами на 1000 га площі складає 37,5 км, а ступінь забезпеченості відповідно до нормативів – 17,8 %.

Більшість лісових доріг має неналежний технічний стан, час експлуатації раніше збудованих чи поліпшених доріг перевищує 30 років і вони потребують капітального ремонту.

За минулий ревізійний період було збудовано 2,5 км лісових доріг, що покращило умови лісоексплуатації в прилеглих до них кварталах, використання в рекреаційно-оздоровчих цілях, для охорони і захисту лісу.

Природно-кліматичні умови

Відповідно до лісорослинного районування («Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії», під редакцією С. А. Генсірука, Київ, «Наукова думка», 1981) територія лісгоспу відноситься до Західно-поліського лісогосподарського округу, лісорослинної зони Українського Полісся.

Клімат району характеризується помірно-вологим теплим літом, м'якою хмарною зимою із значною кількістю опадів. Протягом року тут переважають атлантичні повітряні маси, хоча часто заходить повітря арктичного походження. Зимой тут, в основному, панує атлантичне морське повітря, рух якого супроводжується потепліннями, опадами у вигляді снігу або дощу. Арктичне повітря зимою викликає значні похолодання, а весною пізні заморозки.

В цілому клімат району розташування досить сприятливий для успішного росту основних лісоутворюючих порід: сосни звичайної, дуба звичайного, берези повислої, вільхи чорної, осики та інших.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень слід відзначити пізні весняні та ранні осінні приморозки, коливання рівня ґрунтових вод, вітри північного і південно-західних напрямків, які супроводжуються буреломами і вітровалами, а в зимовий період, при налипанні снігу, сніголамами. Крім того, місцями підвищена вологість ґрунту, нерівномірність випадання опадів та намірна посуха у вегетаційний період останніх років знижують стійкість насаджень до шкідників та хвороб лісу.

Територія лісгоспу за характером рельєфу є слабо хвилястою рівниною, де зустрічаються піщані пагорби протяжними пологими схилами. Велика заболоченість і лісовий покрив на піщаних ґрунтах складає характерну його особливість.

Ріки, що тут протікають заболочені, течія їх повільна, долини погано виражені і крім заплав не мають чітко виражених терас.

3. Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Підприємство сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах замученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують Облікова кількість штатних працівників на 31.12.2024р., становить 177 чол.в тому числі жінки -23 особи. На підприємстві розроблена програма конфедеційних та ефективних заходів для сповіщення про

сексуальні домагання і дискримінацією за гендерними ознаками, однакову заробітну плату за однакову виконану роботу. сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Підприємство дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Висоцьким надлісництвом філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» було проведено процедуру оцінки впливу на довкілля планової діяльності «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісу».

Дотримуючись процедури проведення оцінки впливу на довкілля підприємства (ДП Висоцький, Зарічненський лісгосп) отримали відповідні висновки з оцінки впливу на довкілля. Відповідно до висновків з оцінки впливу на довкілля на підприємства для планової діяльності встановлюються умови використання території та природних ресурсів під час провадження планової діяльності, розроблено план після проектного моніторингу.

Оцінка впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС) проводиться з урахуванням обсягів і інтенсивності лісгосподарських заходів, а також унікальності задіяних ресурсів.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

На території підприємства, при господарюванні, **можливі наступні негативні впливи:**

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як ***не значний*** у інших випадках вплив кваліфікується як ***значний***);
- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках (визнавати ***суттєвим*** у випадку засмічення водотоків та водозборів та при перекритті водостоку під час здійснення будівництва, експлуатації та ремонту лісовозних шляхів);
- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни, занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення пошкодження оселищ та місць існування,

відтворення, і розмноження наявних на ділянці та на прилеглій території вплив кваліфікувати як **суттєвий**);

- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям (у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям кваліфікувати **суттєвим**) ;

- Вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку зміни гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як **суттєвий**).

ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базуються на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по підприємству);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі;
- в процесі приймають участь спеціалісти
- З певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядаються всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідностей в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: головний лісничий, начальник лісового відділу, лісничі лісових ділянок, помічники лісничих, працівники лісового відділу підприємства.

Територія одиниці господарювання згідно матеріалів базового лісовпорядкування не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів лісгоспу, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафтів), забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання лісгосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективно впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

Програми та види діяльності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

Конституції України,
Статуту підприємства,
Колективного договору,
Галузевої угоди,
Штатного розпису,
Посадових інструкцій,
Положення про службу ОП,
Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182),
Положення про гендерну політику підприємства.

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку.

Зона діяльності підприємства розташована на території 5 місцевих громад (Висоцької ОТГ, Миляцької ОТГ, Зарічненської ОТГ, Локницької ОТГ, Дубровицької ОТГ). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду в молодняках, проведення догляду за лісовими культурами, виконання лісовідновних робіт, планується залучати працівників (крім штатних та тимчасових) на умовах трудових угод та договорів.

Фінансовим планом підприємства передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

ПРОЦЕДУРА

залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Дана процедура розроблена на виконання вимог FSC національного стандарту ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01- 2019 V 1-0 та з метою удосконалення співпраці надлісництва із сторонами, чий інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Сторона, чий інтереси зачеплено: Будь-яка особа, група осіб або організація, яка є або може бути об'єктом впливу діяльності одиниці господарювання. Прикладом (невичерпним) може бути особа, група осіб або організацій, розташованих поруч із одиницею господарювання (наприклад, власники земель, розташованих нижче за течією).

Сторонами, чий інтереси зачеплено, можуть бути, наприклад:

- місцеві громади;
- працівники;
- люди, що мешкають у лісі;
- суміжні землекористувачі;
- місцеві переробники лісової продукції;
- місцеві комерційні структури;
- власники прав на землеволодіння і користування, зокрема землевласники;
- організації, уповноважені діяти або відомі як такі, що діють від імені сторін, чий інтереси зачеплено, наприклад соціальні або екологічні НУ О, профспілки, тощо.

-

Зацікавлена сторона: Будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання.

Зацікавленими сторонами можуть бути, наприклад:

- природоохоронні організації, наприклад, довкільні неурядові організації;
- організації працівників, наприклад, профспілки;
- організації з прав людини, наприклад, соціальні неурядові організації;
- проекти місцевого розвитку;
- органи місцевої влади;
- державні урядові відомства, що діють в регіоні;
- національні офіси FSC;
- експерти з конкретних питань, наприклад, з особливих цінностей для збереження.

Залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін: Процес, відповідно до якого, надлісництво забезпечує комунікацію, консультації та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

У своїй господарській діяльності надлісництво залучає *у культурно доречний спосіб сторони, чий інтереси зачеплено* до процесів планування та моніторингу господарської діяльності у наступних випадках:

- Для вирішення спорів, в яких порушено надлісництва норми звичаєвого права, які можуть бути своєчасно врегульовані без судового розгляду;
- Щодо звернень громадян, у межах Закону України, «Про звернення громадян», який регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту, пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки у роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних та громадських органів;
- Для вирішення спорів і забезпечення справедливої компенсації працівникам за втрату або пошкодження майна, за професійні захворювання або виробничі травми, отримані під час роботи на надлісництві;
- Для вирішення спорів, розгляду скарг і надання справедливої компенсації місцевим громадам і окремим особам щодо впливів господарської діяльності надлісництва;
- Для інформування (місцевих громад) стосовно того, коли, де і як вони можуть висловлювати свою думку і вимагати зміни господарської діяльності в тій мірі, яка необхідна для захисту їхніх прав;
- Для інформування (місцевих громад) стосовно:
 - того, що місцеві громади знають власні права та обов'язки щодо ресурсів;
 - поточної та запланованої на майбутнє лісогосподарської діяльності;
 - комерційної заготівлі НДЛП третіми сторонами в межах території надлісництва;
- Для визначення можливості місцевого соціально-економічного розвитку;
- Для визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних соціальних, екологічних та економічних впливів господарської діяльності;
- Для визначення та встановлення заходів збереження місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення, на які ці місцеві громади мають законні або звичаєві права;
- Для оцінювання та визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та особливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ) тип 5 та 6.
- Для розробки ефективних стратегій щодо підтримки та/або збагачення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) тип 5 і 6.

У своїй господарській діяльності надлісництво залучає **зацікавлені сторони** до процесів планування та моніторингу господарської діяльності у наступних випадках:

- Для визначення переліку деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку;
- Для оцінювання та визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та особливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ);
- Для розробки ефективних стратегій щодо підтримки та/або збагачення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ);
- Для проведення моніторингу за особливими цінностями для збереженнями (ОЦЗ);
- Для визначення та збереження рідкісних і зникаючих видів флори і фауни.

Визначення відповідних представників та контактних осіб, де це можливо, із місцевими установами, організаціями та державними органами:

Для проведення у майбутньому залучення сторін, чий інтереси зачеплено та зацікавлених сторін, щодо вирішення різного роду питань зі сторони Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» відповідальними представниками є начальник надлісництва – Салівоник Михайло Володимирович. Зі сторони місцевих громад - голова територіальної громади, його заступники або ж інші уповноважені особи, зі сторони громадських організацій - керівник організації чи інші уповноважені особи; зі сторони органів державної влади та інших установ та організацій - керівники, їх заступники чи інші уповноважені особи.

Канали комунікації для двостороннього обміну інформацією:

Визначаються такі канали комунікації та інформування про об'єкти для двостороннього обміну інформацією як:

- Листування, як в паперовому вигляді, на поштову адресу надлісництва, так і в електронному вигляді на електронну адресу надлісництва vysotske.lg@eforest.gov.ua
- Діалоги, консультації;
- Засідання, збори;
- Тощо.

Основною формою проведення консультацій із зачепленими та зацікавленими сторонами є їх інформування стосовно прав та обов'язків, поточної та запланованої на майбутнє лісогосподарської діяльності, визначення та встановлення заходів збереження місць особливого культурного,

екологічного, економічного, релігійного або духовного значення паперовими листами поштою та електронними сервісами (електронна пошта, сторінки в соцмережах).

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зачеплених сторін, для Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» є дотримання принципів рівності та не дискримінації громад, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо.

Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» залучає до усіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнутих угод

Під час залучення сторін чий інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді - реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у Журналі вихідної кореспонденції надлісництва, для результатів проведених діалогів, засідань, зборів, зібрань - протоколи, рішення тощо.

Протоколи рішення діалогів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у Журналі вхідної кореспонденції та зберігаються 5 років на надлісництва.

Забезпечення затвердження змісту записів за результатами проведених зустрічей

Для залучення зачеплених сторін щодо різного виду випадків Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зачеплені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зачепленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення зустрічей, зборів, нарад, засідань. Протоколи, рішення, щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників,

відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються та аналізуються лісовим господарством.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залучення між усіма причетними

Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» для розповсюдження результатів усіх культурно-доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зачепленими сторонами.

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює розміщення інформації на інтернет сторінці , а також може подавати відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення.

ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність підприємства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт оцінки впливу запроектованих заходів на навколишнє природне середовище, в якому відображені заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище (Акт ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Колія трактора регульована	см в межах	передні колеса 120-180 задні колеса 135-180	
Витрати палива	г/кВт год.	238 4-7 літрів за год.	230 (від 220 до 260)

Ємкість паливного баку – 130л.

Фактичні витрати дизпалива на трелювання 1 м³ деревини становлять 0,625 і масла І-20 – 0,024 літрів.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються на підприємстві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі

впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться як в соснових так і в листяних деревостанах з загальним запасом деревини близько 230 м³/га, при середній площі лісосіки 2,0га., і середньому об'ємі стовбура в корі близько 0,64м³ (діаметр 28 см).

Рельєф лісосік рівнинний. По характеру ґрунтоутворюючих відкладів на території лісгоспу найбільше розповсюджені дерново-підзолисті ґрунти (70%)., на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Наступними за величиною розповсюдження є болотні та дернові ґрунти. Інші різновидності ґрунтів: болотно-підзолисті, лучно-болотні, лужні – займають незначні площі які мають підвищену вологість, на протязі всього теплого періоду року, де трактори МТЗ -80, 82 швидко порушують рослинний покрив і утворюють глибоку колію на волоках або зовсім не мають можливості проїзду, освоюються в зимовий період при замерзанні ґрунту.

В Акті обстеження лісосік для кожної лісосіки вказується сезон заготівлі. На основі Акту обстеження проводиться розподіл лісосічного фонду на зони літньої і зимової заготівлі і вивозки.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух лісопродукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці збирання,
- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням.

Спалювання забороняється проводити в пожежно-небезпечний період.

Обґрунтування розміру обсягів заготівлі деревини та НДЛП

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану

деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

В цілому на кінець нинішнього ревізійного періоду (до початку наступного ревізійного періоду) значні зміни в загальній структурі лісового фонду не відбудуться. Одночасно, як результат рубок формування та оздоровлення лісів, пройдуть позитивні зміни в породному складі лісового фонду у частці насаджень штучного походження.

Спеціальне використання недеревних ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів проводиться відповідно до Рішення Рівненської ОВА №126 від 31.03.2023р

Заходи із збереження та/або відновлення.

Рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ.

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду підприємства наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Висоцькому надлісництву філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»;
- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Висоцьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду підприємства;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою ЛОР при проведенні рубок»

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництва за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

« План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин».

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Результати моніторингу заносити до таблиць наведених у додатку 1 та додаток 2

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісгосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук,

лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; облік кажанів за допомогою ультразвукового детектора та павутинної сіті; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ. Приклад: *дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відловлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.*

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування,

гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу

на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення вказаних нижче видів флори і фауни.

**Список тварин, занесених до Червоної книги України в межах
Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси
України»**

	Українська назва	Латинська назва
1	Крук	Corvus corax
2	Дятел звичайний	Dendrocopus major
3	Куниця	Martes martes
4	Крижень	Anas platyrhynchos
5	лиска	Fulica atra
6	Тетерук	Lyrurus tetri
7	Синиця велика	Parus major
8	Синиця блакитна	Parus coerulus
9	Сорокопуд терновий	Lanius collurio
10	Сорокопуд сірий	Vulpes fulvaLanius excubitor
11	Лелека чорний	Ciconia nigra)
12	Лось	Alces alces
13	Видра річкова	Lutra lutra L
14	Норка	Mustela lutreola L
15	Горностай	Mustela erminea L
16	Мідянка звичайна	Coronellaaustrioca
17	Чайка	Vanellus vanellus L
18	Баклан великий	Phalacrocora[carbo
19	Сіра чапля	Ardea cinerea
20	Крячок білокрилий	Chlidonias leucopterus
21	Куріпка сіра	Perdix perdix
22	Козуля	Capreolus capreolus
23	Заєць-русак	Lepus europaeus
24	Бобер	Castor fiber
25	Журавлина дрібноплідна	oxycoccus microcarpus
26	Росичка проміжна	drosera intermedsa
27	Осока багнова	carex Limosa
28	Звіробій сланкий	Hypericum humifusum L.

29	Сфагнум Магеллана	<i>Sphagnum magellanicum</i>
30	Сфагнум побережний	<i>Sphagnum</i>
31	Андромеда багатolistна	<i>Andromeda polifolia</i>

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,

- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,

- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,

- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Водних об'єктів і узбережних зон.

- ✓ Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- ✓ Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.
- ✓ Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.
- ✓ Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

Оскільки на підприємстві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною «Смарагдової мережі» UA0000186 Dubrovytskyi площею 28941,8га та UA0000168 Stokhid – Nobel площею 1881,9 га, розміщеної на водоохоронних територіях підприємства в долині річки річок, то режим

господарювання і охорони встановлено як для ОЦЗ 3 (Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми) так і для ОЦЗ 4 (Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів).

ПЛАН ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ

Визнаних послуг екосистем.

Не заявляє екосистемні послуги в сфері дії сертифікату.

Репрезентативних ділянок.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.
- Лісовідновні рубки
- Сприяння природному поновленню.

Особливостями проведення лісгосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено від нормативних показників на 35-50%.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження(ОЦЗ).

№ п/п	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів.	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів.	Хто проводить
1.	Проведення консультацій з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок	Оголошення «режиму тиші» та обмеження господарської діяльності в період з 01.04. по 15.06.	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони

	мисливських господарств на території підприємства.		
2.	З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишати ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт.	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
3.	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів (протягом року). При виявленні, виділяються ОЦЗ.	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони.	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони, лісничі
4.	Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності;	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони, лісничі
5.	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року.		Адміністрація надлісництва

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 35408,4 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях 8090,1 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 27289,4 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 7,1 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 21,8 га.

Підприємство визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення, у т.ч. й у плантаціях, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Охоронні зобов'язання;

Положення про об'єкти ПЗФ

Закон про природно-заповідний фонд України

Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності підприємства;

Звіт з науково-дослідної роботи за результатами післяпроектного моніторингу впливу на довкілля при спеціальному використанні лісових ресурсів у порядку проведення суцільних рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісу

Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроєкту;

Дотримання Процедура системи моніторингу виконання запланованих видів діяльності та завдань для Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Задекларовані послуги екосистем:

Не заявляє екосистемні послуги в сфері дії сертифікату.

Соціальні цінності:

Профспілка,

Гендерна рівність,

Співпраця з причетними і зацікавленими сторонами.

МОНІТОРИНГ ЛІСІВ

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цінності довкілля. Вплив господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
 - система ЕОД;
 - дотримання Процедури системи моніторингу виконання запланованих видів діяльності та завдань для Висоцького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»
 - післяпроектного моніторингу впливу на довкілля при спеціальному використанні лісових ресурсів у порядку проведення суцільних рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісу
 - методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
 - планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроекту;
 - висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності підприємства;
- Дотримання вимог:
- охоронних зобов'язань;
 - положення про об'єкти ПЗФ;
- Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, - 3-ЛГ та інші.

Задекларовані послуги екосистем:

Не заявляє екосистемні послуги в сфері дії сертифікату.

Особливих цінностей для збереження

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Передмова

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду надлісництва, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться надлісництві щорічно спеціалістами надлісництва за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ. Оперативний моніторинг

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу);

аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе головний лісничий надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, діяльність яких координується головним лісничим.

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками надлісництва, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти Укрлісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ 4-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:

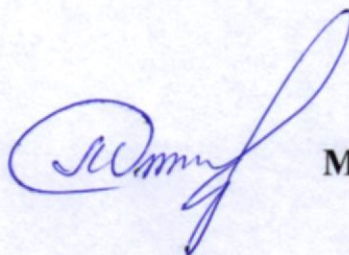
Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 20__ році у філії
«.....»

№	Назва та опис ОЦЗ	Об'єкт та/або місцезнаходження (лісництво, квартал/виділ) ОЦЗ	Стан ОЦЗ	Результати моніторингу			
				Оперативного	збереження ОЦЗ	загрози	Чи плануються заходи

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріал можуть бути надані за запитом в загальний доступ не викладається.

Начальник надлісництва



Михайло САЛІВОНИК